

Podstawowe informacje o kursie

Podstawowym celem kursu jest poszerzenie wiedzy na temat terapii substytucyjnej w tak specyficznych warunkach, jakimi są jednostki penitencjarne. Uczestnicy mają okazję zapoznać się z głównymi celami terapii substytucyjnej oraz korzyściami, jakie osiągają więźnia, stosując ją. Dodatkowo opisane zostały najważniejsze metody tego typu leczenia oraz jego etyczne podstawy.

Do kogo skierowany jest ten kurs?

Uwagi zawarte w niniejszym przewodniku po terapii substytucyjnej, prowadzonej w jednostkach penitencjarnych mają służyć jako wsparcie dla lekarzy pracujących w tych jednostkach, lekarzy kontraktowych, pracowników więziennej służby zdrowia, administracji, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się sprawowaniem opieki nad osobami uzależnionymi od opiatów, objętymi leczeniem substytucyjnym.

Zakres tematyczny kursu

1. Czym jest terapia substytucyjna część 1

Celem tego tematu jest:

- zapoznanie uczestników z głównymi celami leczenia substytucyjnego.
- umiejętność odróżniania agonistów od antagonistów.
- przedstawienie korzyści ze stosowania leczenia substytucyjnego.

2. Czym jest terapia substytucyjna część 2

Celem tego rozdziału jest:

- zapoznanie uczestników ze schematami leczenia substytucyjnego
- pokazanie zagrożeń i ograniczeń terapii substytucyjnej
- pokazanie jak stosować metadon w terapii substytucyjnej
- pokazanie jak stosować buprenorfinę i morfinę o przedłużonym działaniu w terapii substytucyjnej
- pokazanie jak stosować naltrekson jako element profilaktyczny, zapobiegający powrotom do nałogu.

3. Leczenie substytucyjne w warunkach izolacji penitencjarnej

Celem tego tematu jest:

- pokazanie, jak wdrożyć leczenia substytucyjne w zakładzie karnym.
- opisanie roli opieki psychologicznej i społecznej.
- przedstawienie etycznych podstawy substytucji.

4. Co należy wiedzieć o leczeniu substytucyjnym

Celem tego tematu jest

- przedstawienie podstawowych informacji dla pacjenta o leczeniu substytucyjnym.
- opisanie jak pacjent może kontynuować leczenie po rozpoczęciu lub zakończeniu kary więzienia.
- opisanie powiązań terapii substytucyjnej z leczeniem infekcji krwiopochodnych (np. HIV/AIDS, HBV, HCV) i innych (np. gruźlicy czy chorób przenoszonych drogą płciową).

5. Wytyczne dla leczenia substytucyjnego

Celem tego tematu jest przedstawienie wytycznych dla leczenia substytucyjnego prowadzonego w warunkach izolacji.

Jak wygląda organizacja naszego kursu?

Nasz kurs ma formułę otwartą, każdy uczestnik ma dostęp do treści bez żadnych ograniczeń czasowych. Do każdego tematu jest dodany tekst do przeczytania, pytania testowe oraz zadania otwarte.

Po wypełnieniu testu pojawi się informacja jaką liczbę punktów Państwo dostali i które odpowiedzi są prawidłowe. Do każdego testu można podejść maksymalnie trzy razy. Wynik testu jest przekształcany na skalę od 0 do 100 punktów, a końcowy wynik jest średnią punktów z wszystkich wykonanych prób. Po zakończeniu rozwiązywania testu i w trakcie, gdy jest otwarty, wyświetlane są następujące informacje:

- odpowiedzi,
- liczba punktów otrzymanych za dane pytanie,
- informacja, czy Państwa odpowiedź była: poprawna/niepoprawna,
- całkowita liczba punktów za cały test.

System automatycznie sprawdza wszystkie odpowiedzi. Jeśli podczas 3 prób nie udzielicie Państwo prawidłowej odpowiedzi to po zamknięciu testu system je pokaże.

Po wpisaniu treści zadania otwartego pojawi się prawidłowa odpowiedź, proponowaną przez autorów naszego kursu.

Wszystkie punkty, jakie Państwo otrzymali, pojawiają się w zakładce "Oceny" w menu po lewej stronie.

Więcej informacji na temat obsługi naszego kursu znajdą Państwo w pliku pt. "[Instrukcja w języku polskim](#)"

Jak powstał ten kurs?

Kurs powstał w ramach szóstego pakietu roboczego pt. „Redukcja szkód i kontynuacja leczenia osób stosujących narkotyki w iniekcjach (w tym zakażonych HIV), przebywających w jednostkach penitencjarnych”. Pakiet ten był realizowany w ramach drugiego obszaru tematycznego Joint Action on HIV and Co-infection Prevention and Harm Reduction (projekt HA-REACT).

W skład zespołu tłumaczącego wchodził: Iwona Wawer (Krajowe Centrum ds. AIDS), Bogusława Bukowska (Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii) oraz pracownicy polskiej służby więziennej: kpt. Beata Szwarczewska, kpt. Jacek Afrykański, kpt. Emil Podolak, por. Magdalena Wawrzynek, ppor. Martyna Nowakowska i ppor. Monika Jakubowska.

Wersja angielska treści szkolenia została opracowana przez autorów i członków Grupy Wydawniczej. W jej skład wchodził: Fabienne Hariga (Austria), Karlheinz Keppler (Niemcy), Rick Lines (Wielka Brytania), Morag MacDonald (Wielka Brytania), David Marteau (Wielka Brytania), Lars Moller (Dania), Jan Palmer (Wielka Brytania), Ambros Uchtenhagen (Szwajcaria), Caren Weilandt (Niemcy) i Nat Wright (Wielka Brytania). Prace nad nim trwały od czerwca 2007 do lutego 2008 r.

Fragmety tekstu autorstwa Andrej Kastelica zmodyfikowano w oparciu o tekst rozdziału publikacji, wydanej przez Biuro Regionalne Światowej Organizacji Zdrowia dla Europy *Health in Prisons. A WHO guide to the essentials in prison health* (Møller et al. 2007). Posiłowano się

również fragmentami publikacji Annette Verster: *Training Manual: Key aspects of substitution treatment for opiate dependence* (Euromethwork, 2003).

Pierwszą wersję przewodnika opracowali pracownicy Uniwersytetu w Bremie (BISDRO) na zlecenie Komisji Europejskiej, DG SANCO, Projekt Nr 2003308, Europejska Sieć Przeciwdziałania Narkomanii i Infekcji w Zakładach Karnych (ENDIPP; koordynowana przez WIAD, Bonn w Niemczech).

This document as well as the harmreduction.eu website, was created within the joint action '677085 / HA-REACT,' which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020).

